

A Play for the Living in a time of Extinction

KATIE MITCHELL &
THÉÂTRE VIDY-
LAUSANNE / MARTHA
BALTHAZAR & NTGENT

Uitsterven, in elke stad opnieuw

Johan Thielemans

Gezien op 08 oktober 2022
NTGent Minnemeers

Kate Mitchell regisseerde 'Play for the Living in a Time of Extinction' van de Amerikaanse toneel auteur Miranda Rose Hall voor Théâtre Vidy in Lausanne. Het stuk maakt ons diets dat het leven op aarde zienderogen verdwijnt door de klimaatcrisis die ontstond door menselijk toedoen. Kan je in zo'n omstandigheden nog wel de aardbol rondvliegen en stroom verbruiken om theater te maken, vroeg Vincent Baudriller, de directeur van het theater, zich af. Kate Mitchell en choreograaf Jérôme Bel tonen dat het kan door wel het stuk, maar niet de acteurs te laten reizen.

14 OKTOBER 2022

'A Play for the Living in a Time Of Extinction' gaat over het uitsterven van soorten levende wezens. Ooit roeide een inslaande meteoriet bijvoorbeeld de dinosaurussen uit. Vandaag sterven steeds meer diersoorten uit door de manier waarop mensen de aarde uitputten. De lijst wordt met de dag langer, pepert de tekst ons in. De voorstelling sluit af met een zegening. In de laatste minuten van de voorstelling verschijnt een amateurkoor dat in een vrij complexe samenzang het woord 'zegenen' blijft herhalen (dirigent: Valentina Toth).

Dat levert een moeilijk te plaatsen conclusie op. De voorstelling spoort ons aan tot klimaatactivisme, maar het muziekstuk creëert een vage religieuze toestand (zonder god) die alle strijdvaardigheid te niet doet. Mak verlaten we de theaterzaal. Mary Ros Hall stuurt ons gesust de tragische wereld in. Of moeten we het koorwerk als een requiem voor uitstervende soorten interpreteren? Moeten we begrijpen dat dit een onafwendbaar, door de eeuwen heen steeds weerkerend fenomeen is? ook dan wil de tekst nochtans niet opruien, maar straalt ze een soort fatalisme uit. Uitsterven is van alle tijden.

Het is echter niet de tekst die de voorstelling belangwekkend maakt, al was het maar omdat de informatie die ze biedt al als 'algemeen bekend' mag beschouwd

worden, zeker voor wie de talloze documentaires op televisie afschuimt. Het stuk is vooral merkwaardig omdat Kate Mitchell als maakster een antwoord heeft willen formuleren op een productiemethode die te weinig rekening houdt met de ecologische problematiek.

Zij stelt een alternatieve werkwijze voor. Door haar internationale carrière weet Mitchell maar al te goed hoe regisseurs en vertolkers tot nog toe lustig de aardbol rond vlogen. Daar wil ze niet meer aan meewerken. Ze besliste ze om vanuit haar huis te werken, zonder internationale contacten op te geven. Dankzij de moderne media is dat ook mogelijk. Ze zette zo een virtueel netwerk op van theaters in Engeland, Frankrijk, Italië, Duitsland, Nederland, zelfs Taiwan. Ook NTGent issloot eich bij die beweging van 'sustainable theatre' aan.

Adeaga scheidt de illusie dat we naar haar eigen woorden luisteren

Zo'n 'duurzame' voorstelling wordt telkens opnieuw gecreëerd op elke uitvoeringsplek. Daarbij gelden strikte regels qua energiegebruik. Mitchell stelde een draaiboek op, waaraan iedereen zich moet houden. Op energie kan bespaard worden als er slechts 150 watt voor de verlichting wordt gebruikt. De elektriciteit moet opgewekt worden door twee fietsen (in sommige plekken waren er vier fietsen nodig). Op de fiets moeten leden uit het publiek plaatsnemen. In de tekst heeft Hall het even over de slachtoffers van de klimaatcrisis, met de zure opmerking dat het vooral blanken zijn die zich zorgen maken, terwijl het wel de gekleurde mens die dreigt het grootste slachtoffer te worden. Vandaar dat de actrice moet gekleurd zijn.

Interessant is wel dat Mitchell de lokale uitvoerders voldoende armslag geeft om een persoonlijk cachet aan de uitvoering te geven. Er mag zelfs iets aan de tekst worden toegevoegd. In Gent regisseerde de beginnende theatermaker Martha Balthazar het stuk op een succesvolle manier. Dat is in grote mate te danken aan de fijne vertolking van Lisah Adeaga. Ze treft van bij het begin een volstrekt natuurlijke ontspannen toon. Zo haalt ze de tekst zo sterk naar zich toe, dat ze zelfs de illusie scheidt dat we naar haar eigen woorden luisteren. Ze straalt ook een ontwapenende charme uit die het wat prekerige karakter van het stuk op de achtergrond duwt. Dankzij haar is dit een frisse reflectie op een belangrijk, maar bekend thema. Ze heeft niet meer nodig dan een zwarte vloer en een stuk wit krijt waarmee ze een cirkel tekent. Soberheid troef.

De voorstelling is een goed voorbeeld van politiek theater, met alle kenmerken van dien. Alles is goed bedoeld, bij alles kan je alleen maar instemmen. De afsluiting met koorzang ontnemt elke angel. Maar de voorstelling blijft overeind dankzij de luchtige én ernstige vertolking van Lisah Adeaga. Of dit nu de eerste stap is naar een nieuwe praktijk van 'sustainability' in het theater blijft echter een open vraag. Het zou kunnen, want in Frankrijk en Engeland grijpt men tegenwoordig wel vaker terug naar ensceneringen die enkel van kaarslicht gebruik maken. Met subtiele belichtingen tot gevolg. Maar volstaat dat om 'sustainable' te zijn?